

Szempontrendszer az írásbeli dolgozatok elkészítéséhez

Honosítási vizsgára és a 2011. január 1-je után végzett, különbözeti vizsgára jelentkező lelkipásztorok írásbeli anyagához

- I. Úrnapi igehirdetés (1-5. o.)
- II. Egy kazuális vagy sakramentális igehirdetés
(Választható: temetési vagy esketési vagy keresztlői vagy úrvacsorai, részletek az-5-6. o.)
- III. Katechetikai munkaterv
(Szabadon választható textus, részletek a 6-9. o.)

I. ÚRNAPI IGEHIRDETÉS

1 a) sz. melléklet

(Szabályrendelet 4. § 2.1.)

1. Kijelölt igeszakaszok – 2026

az egységes lelkészképesítő, valamint a honosítási és különbözeti vizsga anyagához

A református *Bibliaolvasó Kalauz*, valamint az egyházi év vasárnapjaira kijelölt – az *Igazság és Élet* c. lelkipásztori szakfolyóirat által feldolgozott – igeszakaszok szerint:

Szeptember 6. vasárnap

- 2Krón 5
- Zsid 11,23-29
- Lk 19,1-10
- Zsolt 125

Szeptember 13. vasárnap

- 2Krón 9,13-31
- Zsid 13,1-6
- 1Móz 2,4b-9 (10-14). 15 (18-25)
- Zsolt 19

Szeptember 20. vasárnap

- 2Krón 16,1 - 17,1a
- Jak 2,1-13
- 2Tim 1,7-10
- Zsolt 54

Szeptember 27. vasárnap

- 2Krón 23,1-15
- Jak 5,1-6
- Mt 15,21-28
- Zsolt 124

2. Az Úrnapi igehirdetés készítésének általános szempontjai

Istenhez járulásunk módját maga Isten határozza meg, nem mi! Ennek kell tükröződnie az igehirdetésben, a liturgiában, a szóhasználatban, a temetési és keresztelési beszédekben (beleértve a búcsúztatást is, ahol csak rokonsági, kapcsolati minőségben búcsúztatunk, de nem név szerint, és még kevésbé becenevekkal), valamint az öltözetben is. Mindezekben hitvallási hűséggel kell megszólalnunk és megjelennünk.

Textus és lectio: A textus lehetőleg ne a lectioból kiragadott vers legyen. Ha a textus újszövetségi, akkor a lectio lehetőleg ószövetségi legyen, és fordítva. Ebben a teljes Szentírás szerves egysége fejeződik ki.

Igehirdetés: Textusszerű és gyülekezetszerű legyen. Keressük, mi az adott textus sajátos üzenete, amit másik textusról ugyanúgy nem lehetne elmondani. Föltétlenül szerepeljen benne krisztológia (nem csupán Jézus nevének emlegetése, hanem megváltói halálára és feltámadására való rámutatás az adott textus összefüggéseiben). Enélkül nem református az igehirdetés, nem is felelhet meg a vizsgán! Ez az evangélium, ez Istennek hatalma, ezáltal szabadítja meg az igehallgatókat a sötétség aktuális fogságából.

Énekválasztás: Lehetőleg minden istentiszteleten énekeljünk zsoltárt! Gyülekezeti énekeskönyvi énekeket énekeltetünk, mert ez a közösség énekkincse.

Imádság: A prédikáció előtti imádság prófétai ima. Ennek jellemző vonásai: dicsőítés, magasztalás, hálaadás, bűnvallás, könyörgés Szentlélekért, Isten Igéjének megértéséért, meghallgattatás kérése Krisztus által.

A prédikáció utáni ima közbenjáró ima. Elemei: hálaadás az Igéért, kérés a megértett Ige engedelmes cselekvéséért, könyörgés másokért, meghallgattatás kérése Krisztus által.

Áldás: Csak bibliai Ige lehet áldás.

Fedőlap: Textus, téma, jelige.

3. Az Úrnapi igehirdetés elkészítésének szempontjai

(összesen 10-12 oldal 18.000-22.000 karakter szóközzel együtt)

3.1. Amit a textusról tudni kell – exegetikai /kortörténeti megértés (kb. 2 oldal, 3600 karakter)

- Célja: a perikópa szövegű megértése. Csak a pontosan megértett textusból fakadhat újszerű applikáció.
- Az exegetikai tanulmány elkészítésének szempontjai:
 - Az eredeti nyelven (héber, görög) elvégzett szövegtanulmány. Nem kell feltétlenül minden szót elemezni, hanem csak azokat, amelyek a textus pontosabb megértését szolgálják. Ezek hasznosuljanak az igehirdetésben. Tehát: az adott textustól függően versenkénti vagy csoportosított exegézis.

- Kommentárok, szókönyvek, lexikonok használata: elsősorban református, illetve evangélikus forrásokat használunk. Legalább öt forrás (a Biblián kívül) használata kötelező, ebből legalább egy legyen angol vagy német. Digitális könyvtár (pl. Jubileumi Kommentár, Világtalálkozó CD, Libronix) megkönnyíti a forráskutatást. Internetes forrást kizárólag ellenőrzött, hiteles szolgáltatótól vegyünk igénybe. Egyéb internetes források kerülendők, hacsak nem kritikai megjegyzéssel használjuk.
- Kerülendő sokféle magyar fordítás öncélú felsorakoztatása. Elegendő, ha a szerző rámutat a fontosabb eltérésekre vagy sajátosságokra, illetve variációkra, amelyek a további magyarázatot gazdagíthatják.
- Ajánlatos kiemelni és elemezni azokat a kulcsszavakat, amelyek lényegesen hozzájárulhatnak egy-egy textus jobb megértéséhez.
- Kerülendő az egész könyv magyarázata keletkezése, vagy szerzői problémák ismertetése. Ez fékezi a megértést, illetve túl iskolás jelleget ad az exegézisnek.
- Az exegetikai tanulmány kitekint a perikópa szélesebb összefüggéseire: mi történik a textus előtt és után.
- Ha alkalmas, be lehet iktatni egy-egy frappáns rövid exkurzust is.
- Meg lehet fogalmazni olyan átmeneti szöveget, személyes reflexiót is, amely átsegít az exegézistől a kerygmatis interpretációhoz, hogy az exegetált gondolatok visszaköszöjenek a prédikációvázlatokban.

3.2. Teológiai összefüggések feltárása (kb. 2 oldal, 3600 karakter)

- Bibliai teológiai és vallástörténeti összefüggések feltárása. A textus kijelentéstörténeti összefüggései kontextusokkal (pl. újszövetségi mozzanatoknak, szavaknak milyen ószövetségi gyökerei vannak, s hogyan mutat tovább, esetleg eszkatológiai távlatokba; az ószövetségi textus hogyan mutat előre Jézus Krisztusra.) Ha kézenfekvő, rá lehet mutatni az esetleges ószövetségi vagy vallástörténeti analógiákra is.
- Milyen dogmatikai kérdéseket vet föl a textus? Mi a válaszuk rá? Mi a Heidelbergi Káté, II. Helvét Hitvallás álláspontja? – biztosítják az igehirdetés reformátori tanítással való összhangját. Tulajdonképpen itt kell döntést hozni arról, hogy az igehirdetés során milyen teológiai tartalom kerül majd applikálásra. Kerülendő viszont a dogmatikai és etikai tankönyvek, jegyzetek hosszú idézése – e helyett néhány kulcsfontosságú, textus által adott súlypont kerüljön megnevezésre (megigazulás, bűn és bűnbocsánat, evangélium és törvény viszonya, a Szentháromság helyes értelmezése, halál, örökélet, viszonyulásunk az elhunytakhoz, spirituális jelenségek stb.). Ezen a ponton dől el az egyház itt és most aktuális üzenetének összeegyeztethetősége a reformátori tanítással. Köztudott ugyanis, hogy az apostoli igehirdetés is a tévtanításokkal való vitában csiszolódott, fejlődött tovább. A reformátorok pedig kulcsfontosságúnak tartották az igehirdetés eszközt a kor kihívásaira adott válaszok tekintetében. Ugyanakkor a bibliai és rendszeres teológiai témák helyes felismerésétől és megszólaltatásától függ, hogy az igehirdetés képes-e tematizálni a mai ember és a társadalom életkérdéseit?
- Egyháztörténeti példák feltárása lehetőség szerint. A múltunk református identitásunk szerves része.
- Gyakorlati teológiai reflexiók: ekkleziológiai, ekkleziasztikai, katechetikai, poimenikai-pasztorációs, missziológiai kitekintés lehetőség szerint.

3.3. Ha szükséges, egyéb megjegyzések

pl. az általános kultúrából merített példák, mai élettörténetek, egyéb, fontosnak ítélt megjegyzések.

3.4. Homiletikai és liturgikai kidolgozás – prédikációvázlat (kb. 2 oldal, 3600 karakter)

3.4.1. A gyülekezet rövid bemutatása.

3.4.2. A történet /textus strukturálása, azaz a bibliai szöveg felosztása, szerkezetének feltüntetése epizódok vagy tartalom szerint. (Ez még nem a vázlat!)

3.4.3. A tényleges vázlat, ami alapján a prédikáció elkészül, illetve elmondható. Tételes és homíliás igehirdetésre egyaránt érvényes, hogy a fő gondolatköröket meg kell fogalmazni. A vázlatba beépítendő a teológiai előmunkálatok során feltárt, odaillő tényanyag, valamint a homiletikai következtetések: gondolatok, tanítás, buzdítás, vigasztalás, feddés. Formátuma:

Bev.:

1. ...

–...

–...

– ... (szükség szerint bővíthető, illetve csökkenthető)

2. ...

–...

–...

– ...

3. ... (stb.)

Összegzés

3.5. Igihirdetés (szó szerint leírva) (Kb. 5 oldal, 9000 karakter, az alább jelölt liturgikus elemekkel együtt.)

3.6. Liturgikus elemek:

- Előíma
- Utóíma
- Áldás
- Énekek

3.7. Felhasznált és ajánlott irodalom

II. KAZUÁLIS vagy SAKRAMENTÁLIS IGEHIRDETÉS

(Szabályrendelet 4. § 2.2.)

Keresztelési igehirdetés (3-5 oldal, 5400-9000 karakter)

1. Szabadon választható Ige és Mt 28,18-20. A szerzettetési Ige nem hagyható figyelmen kívül!
2. A keresztelendő bemutatása (gyermek- vagy felnőttkeresztség, a család vagy a jelölt gyülekezeti kötődése, a keresztség vállalásának motivációja, felkészítő beszélgetés rövid lényegi ismertetése).
3. A textusválasztás indoklása.
4. A textus megértése (exegetikai, kortörténeti és teológiai összefüggések rövid feltárása).
5. Kidolgozott igehirdetés.
6. Liturgikus elemek:
 - Előíma
 - Utóíma
 - Áldás
 - Énekválasztás

Esketési igehirdetés (3-5 oldal, 5400-9000 karakter)

1. Szabad textusválasztás.
2. A házasulandó felek bemutatása (életútjuk, családi-gyülekezeti-társadalmi háttérük, megismerkedésük, eddigi közös útjuk stb. rövid, tényszerű leírása).
3. A textusválasztás indoklása.
4. A textus megértése (exegetikai, kortörténeti és teológiai összefüggések rövid feltárása).
5. Kidolgozott igehirdetés.
6. Liturgikus elemek:
 - Előíma
 - Utóíma
 - Áldás
 - Énekválasztás

Temetési igehirdetés (3-5 oldal, 5400-9000 karakter)

1. Szabad textusválasztás.
2. Választható kázusok:
 - Öngyilkos temetése;
 - Tragikus körülmények között elhunytak temetése;
 - Templomba nem járó ember temetése;
 - Templomba járó egyháztagnak temetése.
3. Az eltemetendő életirata.
4. A textusválasztás indoklása.
5. A textus megértése (exegetikai, kortörténeti és teológiai összefüggések rövid feltárása).
6. Kidolgozott igehirdetés.
7. Liturgikus elemek:
 - Utóíma a gyászoló család tagjaiért mondott közbenjáró résszel együtt, rokoni fokozatok rendjére figyelve
 - Áldás
 - Énekválasztás

Úrvacsorai igehirdetés (3-5 oldal, 5400-9000 karakter)

1. Szabad textusválasztás.
2. A textusválasztás indoklása.
3. A textus megértése (exegetikai, kortörténeti és teológiai összefüggések rövid feltárása).
4. Kidolgozott igehirdetés.
5. Liturgikus elemek:
 - Bűnbánó imádság
 - Hálaadó imádság
 - Énekválasztás

III. KATECHETIKAI MUNKATERV

(Szabályrendelet 4. § 2.3.)

1 b) sz. melléklet

Feladat:

Egy, három órát felölelő, egy téma köré szerveződő tematikus terv (egymáshoz kapcsolódó óratervek) készítése iskolai vagy gyülekezeti hittan, esetleg nyári tábor foglalkozásaira. A választható korosztályok: 6–10 évesek (ezen belül 6–8 évesek, 8–10 évesek), vagy 11–18 évesek (ezen belül 11–14 évesek, 14–16 évesek és 16–18 évesek) korcsoportok. A tematikus tervet egy választott korosztályra, a megadott szempontok felhasználásával kell kidolgozni. A kidolgozásban legfontosabb szempont a tartalmi összefüggések láttatása a választott korosztály számára. A Református Pedagógiai Intézet közzétett óraterveit kérjük mellőzni!

Terjedelem:

A dolgozat terjedelme: minimum 6 oldal, maximum 9 oldal, kb. 10.000 – 12.000 karakter szóközökkel.

A munkaterv részei:

Címlap

Cím: téma összefoglaló címe

Alcím: A három bibliai igehely feltüntetése (listaszerűen, egymás alatt feltüntetve)

ELV Katechetikai munkaterv

Évszám

Jobb felső sarok: jelige

Teljes óratervezet

I. Alapvető tudnivalók a foglalkozásról (adatok):

1. Textus/téma
2. Korcsoport
3. Cél (a célmeghatározás legyen egyfókuszú, témaspecifikus, a gyermekek, illetve a fiatalok életkori sajátosságaihoz igazodó, legyen tekintettel továbbá az adott téma kognitív, vagy affektív, vagy pragmatikus vetületeire, és foglalja magában a közvetítendő üzenetet is. A háromféle óracél közül – a) vagy b) vagy c) – elég egyet megnevezni.)
 - a) Kognitív (értelmi, ismereti fejlesztés):...
 - b) Affektív (érzelmi, érzelmi fejlesztés):...

- c) Pragmatikus (gyakorlati következmény, feladat):...
4. Új ének (énekszám és kezdősor; a református énekeskönyvből)
 5. Eszközök
 6. Felhasznált irodalomjegyzék, amely legyen legalább négy nyomtatott szakanyag forrás a Biblián és a hittankönyvön kívül, internetes források csak megbízható honlapokról

II. Előkészületi munkák

1. Szaktudományos elemzés (a bibliai szöveg exegetikai elemzése, hermeneutikai, kortörténeti megjegyzések, dogmatikai-etikai vonatkozások, min. 2 oldal)
2. Társtudományok vonatkozásai (pl. irodalom, művészetek, történelem, természettudományok)
3. Didaktikai elemzés (a csoport sajátosságai a választott témával kapcsolatban: életkori jellemzők, esetleg speciális problémák, csoportadottságok, a téma megközelítése, didaktikai nehézségek, a kitűzött cél, az oktatási stratégiák, módszerek és választott eljárások alátámasztása, az óra felépítésének és tagolásának magyarázata, min. 1 oldal)

III. Óratervezet (lásd a táblázatot) A táblázat fölött is legyen feltüntetve az óra címe és textusa!

Óra címe, textus

Az óra fázisai és tartalma	Idő	Szervezési mód	Módszer	Eszközök	A bíráló megjegyzései
<p>Bevezető szakasz: Liturgikus kezdés (éneklés, imádság – ha az imádság kötött, akkor az indokolandó, szabad imádság esetén leírandó a tervezett imádság szövege).</p>	(pl.) 2'				
<p>Új ének (református énekeskönyvből, indokolt esetben gyűjteményekből, a megtanítás lépéseit is le kell írni) – nem kötelező tartalmi elem.</p>	5'				
<p>Ismétlés (ismétlés módjának leírása, kérdések, feladatok megnevezése), vagy rövid kapcsolás az előzményekhez.</p>					
<p>Motivációs szakasz: A gyermekek/ fiatalok figyelmének a tárgyalandó tananyagra/témára irányítása (történhet játékos formákban, rávezető beszélgetéssel, állásfoglalás kérésével, saját élmények, tapasztalatok felszínre hozásával, ötletbörzéssel, kapcsolódó szöveg felolvasásával, vizuális eszközök felhasználásával stb.).</p>					
<p>Tananyag-, témafeldolgozás szakasza: Téma megnevezése, „problematizálása”, célok, feladatok, várható eredmények felvillantása.</p>					
<p>Témabemutató módjának, illetve a tananyag közlésének leírása (tartalmi strukturálás, azaz a gondolatmenet leírása vázlatpontokba szedve) – tanári aktivitás esetén. Információnyerés módja (pl. bibliai szöveg-, más szöveg-, vagy műalkotás-elemzés) – tanulói aktivitás esetén.</p>					
<p>Probléma, illetve feladat és annak megoldása munkáltatással (egyéni, pár-, csoportmunka, feladatok pontos megnevezésével).</p>					
<p>Eredmény-, illetve ismeretösszegzés, ezek kiegészítése, rögzítése (eljárési módok, módszerek).</p>					

Tanultak alkalmazása, átvitele más helyzetekre, ellenőrzése (ezek módjának megnevezése és a szükséges eszközök mellékelése).					
Bezárás szakasza: Záró imádság (imádság szövege), ének.					

Magyarázó megjegyzések:

Idő = 45 percre kell tervezni

Szervezési mód = frontális, egyéni, párban folyó, csoportmunka

Módszer = előadás, magyarázat, elbeszélés, tanulók kiselőadásai, megbeszélés, vita, szemléltetés, munkáltató módszer, kooperatív módszer, szerepjáték, házi feladat stb.

Eszközök = természeti tárgyak, hangszerek, tanári kézikönyv, tankönyv, saját rajz, munkafüzet, feladatlap, atlasz, folyóirat, CD, diafilm, síkmodell, írásvetítő, táblarajz, táblai szöveg, vázlat stb.

A bíráló megjegyzései = a hallgatónak nem kell semmit odaírni

A kidolgozás során a táblázatban itt feltüntetett iránymutatást nem kell benne hagyni! A textus felolvasása valahol kapjon helyet!
